Gemeente Assen

Contactpersoon Dhr. A. Erkens
Telefoon 14 0592
Bezoekadres Noordersingel 33
Uw brief van
Uw kenmerk
Ons kenmerk
Bijlagen
Datum 23 december 2024
Verzenddatum

Gemeente Assen
Gemeenteraad / presidium

Onderwerp: Advies Voortgangsrapportage 2025

Geachte leden van het presidium,

Advies
In onze vergadering van 6 november 2024 hebben we in aanwezigheid van enkele medewerkers uit de organisatie teruggekeken op de behandeling van de Voortgangsrapportage 2024. Dit brengt ons tot het volgende advies:

- af te zien van de Voortgangsrapportage 2025,
- de accountantscommissie te vragen om samen met enkele raadsleden en medewerkers uit de organisatie een nieuwe manier van het controleren van de voortgang uit te werken.

We gaan graag nader op dit advies in.

Doelstelling voortgangsrapportage
De Voortgangsrapportage (VGR) is onderdeel van de P&C cyclus. In de Kaderbrief en de Begroting stelt de raad de kaders. In de Voortgangsrapportage en Rekening controleert de raad op de uitvoering van de kaders. De Voortgangsrapportage geeft tevens de mogelijkheid om tussentijds bij te sturen op de kaders. Hierin zijn de volgende onderdelen herkenbaar: de bereikte resultaten, de verwachting voor het resterende deel van het jaar, de financiële tussenstand en de wijzigingen in de begroting.
Naar onze analyse biedt de VGR wel de gevraagde informatie. Desondanks faciliteert het de raad onvoldoende in het tussentijds controleren en bijsturen. De bespreking ervan is vooral informatief. Dat heeft een aantal oorzaken die in de volgende punten langs komen.

Timing
In 2021 zijn afspraken gemaakt over de timing van de VGR. In het verleden waren er een voorjaars- en een najaarsnota. De eerste was te vroeg in het jaar om bruikbare tussenresultaten te kunnen laten zien, de laatste kwam al bijna een het eind met nog maar een maand om bij te sturen. Conform gemaakte afspraak wordt de VGR nu in september besproken, gebaseerd op resultaten in het eerste halve jaar en met nog 3 maanden om bij te sturen.
Een compliment aan het college en de organisatie dat de VGR vóór de zomer beschikbaar is en in september kan worden besproken. Tegelijk is zichtbaar dat het maximaal haalbare bereikt is. Het betreft resultaten van de eerste 5 in plaats van 6 maanden. Dit gebeurt onder tijdsdruk door dezelfde sleutelmedewerkers in de organisatie die ook nog bezig zijn met de afronding van de jaarrekening en het voorbereiden van de Kadernota. Vervolgens is de actualiteit van de rapportage bij het bespreken ervan in september, 4 maanden na het opstellen, verdwenen.

Hoofdlijnen

Eveneens is in 2021 afgesproken dat de VGR alleen de grote afwijkingen qua beleid en financiën laat zien ten opzichte van de begroting. Daarmee kan het een beknopte rapportage blijven die de raadsleden uitnodigt zich te concentreren op belangrijke wijzigingen.

Ook hier een compliment aan college en organisatie. Het terugbrengen van de 46 pagina's uit 2021 naar 24 pagina's nu heeft grote inspanning gevergd. Daarmee valt extra op hoe moeilijk het is om herkenbaar te rapporteren over doelen uit de Begroting, en dit te vertalen naar een nadere beleidsmatige en financiële afweging. De VGR is vooral een beschrijving van projecten en programma's gevolgd door een opsomming van de grotere financiële wijzigingen ten opzichte van de begroting. Voor raadsleden blijft het een inspanning om zowel inhoudelijk als financieel de lijn vanuit de Begroting scherp te krijgen.

Doorlopende administratie

De gedachte achter de VGR is om op een gefixeerd moment in de tijd op basis van een getrouw beeld te bepalen of de uitvoering op de goede weg is. De veronderstelling is dat dit een relatief eenvoudige beleidsmatige uitvraag is gekoppeld aan de 'druk op de knop' voor de financiën.

De veronderstelling klopt niet. De gemeentelijke organisatie werkt niet met 'termijnafsluiting'. Daarmee kan het gebeuren dat rekeningen en urendeclaraties over mei pas in augustus in het financiële systeem komen. Het maken van een rapportage vergt dan een ingewikkelde analyse en is zeker geen 'druk op de knop'. Ook de beleidsverantwoording vergt de nodige inspanning vanwege de vele (sub)doelen in de begroting. Dat betekent dat de VGR een minder getrouw beeld geeft dan wat we als raad verwachten, tegen een hoge inspanning vanuit de organisatie.

Foto versus film

De behoefte bij de raad ligt bij versterking van de controle en sturing. Vanuit de accountantscommissie constateren we dat dit met de huidige VGR niet gebeurt, en ook niet mogelijk is. De huidige VGR is een onvolledige foto die we – alsnog – op een te laat moment proberen te duiden. Een goed beeld van de voortgang vergt meerdere foto's tussentijds, zodat niet de toevallige momentopname maar vooral de ontwikkeling tussen de opnames centraal staat. De organisatie kan en wil dat wel leveren, maar moet dan verstandige keuzes maken in een andere manier van werken. Daar hoort tegenover te staan dat de gemeenteraad een andere vraag stelt dan nu gebruikelijk, en meer focus aanbrengt in doelen.

Budgetrecht en rechtmatigheid

Voor college en organisatie is de Voortgangsrapportage een belangrijk moment vanuit in de verantwoording. Conform afspraken met de gemeenteraad (financiële verordening uit mei 2023)

- informeert het college de raad in september over de uitvoering van de lopende begroting,
- waarbij beleidsmatige en financiële wijzigingen in samenhang
- en op hoofdlijnen (alleen afwijkingen > € 300.000,-) in beeld worden gebracht;

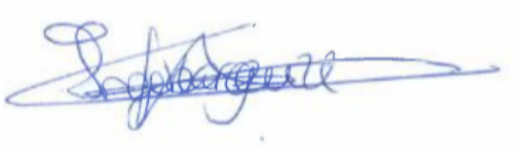
- geeft het college in september een zo actueel mogelijke prognose voor de rest van het jaar,
- met inzicht in en een toelichting op de voorziene beleids- en financiële afwijkingen,
- en inzicht in de risico's en knelpunten die het realiseren van programmadoelen mogelijk nadelig kunnen beïnvloeden.

Vanuit dit inzicht stelt het college bij de VGR een wijziging van de programmabudgetten uit de begroting voor. Met deze begrotingswijziging autoriseert de gemeenteraad het bijgestelde financiële kader waarbinnen het college mag handelen (rechtmatigheid), en geeft daarmee invulling aan het budgetrecht (sturing).

Ons advies betekent dan ook dat voor 2025 een alternatief nodig is voor het borgen van het budgetrecht en de rechtmatigheid. Dit is onderdeel van de vraag aan de auditcommissie over het uitdenken van een nieuwe vorm.

Ontwikkeljaar
Het vergt tijd om de andere vraag vanuit de raad en de verstandige keuzes in de organisatie bij elkaar te brengen. Dit kan op z'n vroegst met ingang van begrotingsjaar 2026 afgerond zijn. Dat zou betekenen dat de organisatie rond juni 2025 weer de nodige inspanning gaat leveren voor een VGR, die in september 2025 als hamerslag bij de raad dreigt te passeren. Ons voorstel is om voor komend jaar af te zien van de VGR, zodat de organisatie de aandacht beter kan richten op het samen met de raad vinden van een nieuwe werkwijze.
Vanzelfsprekend houdt de organisatie wel de eigen, interne voortgangsgesprekken, maar zonder de formele rapportage daarover richting de raad.

Vriendelijke groet,

I. Trul-Kreuze
Voorzitter accountantscommissie